

Internetconsultatie Accijns van tabaksproducten (april 2016)

DEEL 1 – REACTIE OP DE CONSULTATIEVRAGEN

Vraag 1 van 7

Hoe beoordeelt u de voorgenomen wijzigingen in de structuur en de tarifiering van de accijns van sigaretten en rooktabak?

Het voornemen om het minimum accijnspercentage te laten vervallen:

Wij zijn tegenstander van het voornemen om het minimum accijnspercentage voor sigaretten (momenteel 60% van de WAP) en rooktabak (momenteel 52% van de WAP) te laten vervallen. Hoewel deze percentages weliswaar niet verplicht zijn op grond van de Europese regelgeving, is het vanuit het oogpunt van volksgezondheid onwenselijk om deze minimum percentages los te laten. Wij zouden graag zien dat een ambitieus tabaksaccijnsbeleid wordt ontwikkeld, met doelstellingen op fiscaal gebied en ten aanzien van de volksgezondheid. Een minimum accijnspercentage zou als onderdeel hiervan niet mogen ontbreken. Ook de richtsnoeren (*Guidelines*) voor de implementatie van artikel 6 van het WHO-Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging, waarmee alle verdragspartijen hebben ingestemd in oktober 2014, bevelen aan om een dergelijk langetermijnbeleid te ontwikkelen. Hoewel geen specifiek minimum accijnspercentage verplicht wordt gesteld in deze richtsnoeren, beveelt de Wereldgezondheidsorganisatie wel aan om een percentage van 70 te hanteren. Het loslaten van het huidige minimum percentage van 60% zou ervoor kunnen zorgen dat Nederland in de toekomst nog verder van deze aanbeveling afwijkt. Bovendien zou het een verkeerd signaal af kunnen geven richting andere landen in de Europese Unie.

Daarnaast zorgt het minimumpercentage voor de sigarettenaccijns ervoor dat aan het huidige systeem kan worden vastgehouden, waar wij een voorstander van zijn (zoals hieronder nader toegelicht).

De (overige) voorgenomen wijzigingen in de structuur en tarifiering van de accijns van rooktabak:

Vanuit het oogpunt van de volksgezondheid brengt het heffen van vooral of alleen specifieke accijns een aantal belangrijke voordelen met zich mee. Tegelijkertijd zijn er ook nadelen verbonden aan het heffen van vooral of alleen specifieke accijns. Dit geldt met name ten aanzien van het feit dat specifieke accijns niet meegroeit met de inflatie. Indien ongecorrigeerd, leidt dit ertoe dat het product relatief betaalbaarder wordt, waardoor de ontmoedigende en daarmee gezondheidsbevorderende werking van de accijns afneemt over tijd. Bovendien neemt ook de reële waarde van de accijnsopbrengsten voor de overheid af. Door de accijns jaarlijks aan te passen op basis van de inflatie kunnen deze nadelen van specifieke accijns in belangrijke mate worden ondervangen. Wij pleiten er dan ook voor dat wordt voorzien in een dergelijk aanpassingsmechanisme (zie verder het antwoord op vraag 2). In dat geval hebben wij geen grote bezwaren tegen de voorgestelde wijziging om alleen specifieke accijns te heffen op rooktabak. Wel tekenen wij hierbij aan dat wij voordelen zien in het hanteren van een zelfde systeem voor sigaretten en rooktabak.

De (overige) voorgenomen wijzigingen in de structuur en tarifiering van de accijns van sigaretten:

Wij zien geen noodzaak voor een aangepast systeem ten aanzien van de structuur en de tarifiering van de accijns van sigaretten. Indien, zoals ook hierboven bepleit, ten minste wordt vastgehouden aan het minimum accijnspercentage van de WAP van 60% (en van een verdere btw-verhoging geen sprake is),

zal het onder het huidige systeem mogelijk blijven om verhogingen van de accijns door te voeren. Immers:

- De totale belastingdruk bedraagt minimaal 60% (accijns) + 17,36% (btw) = 77,36% van de WAP.
- 76,5% van deze totale belastingdruk bestaat uit specifieke accijns: 59,18% van de WAP (indien sprake is van het minimum van 60%). Dit betekent dat er voldoende ruimte overblijft (namelijk 0,82% WAP) voor de *ad valorem* accijns.
- Indien de totale accijnsdruk hoger is dan het minimum van 60%, zal het percentage van de *ad valorem* accijns hoger liggen, waardoor ook in deze scenario's geen problemen ontstaan.

Het voorgestelde systeem, waarbij het *ad valorem percentage* wordt vastgesteld op 5%, zou in bepaalde gevallen wel beperkingen met zich mee kunnen brengen. Wij zijn dan ook geen voorstander van de voorgenomen wijzigingen in de structuur en tarifiering van sigaretten.

Vraag 2 van 7

Hoe beoordeelt u het laten vervallen van de jaarlijkse aanpassing van de accijns via ministeriële regeling in verband met de wijziging van de gewogen gemiddelde kleinhandelsprijs en deze te vervangen door een autonome tariefwijziging bij wet?

Wij staan niet negatief tegenover het laten vervallen van de jaarlijkse aanpassing in verband met de wijziging van de WAP. Hoewel de tarieven wel zouden moeten worden aangepast indien ze niet langer voldoen aan het minimum accijnspercentage, onderschrijven we dat de huidige jaarlijkse aanpassing nodeloos ingewikkeld is. Wel zouden wij graag zien dat de accijnstarieven ieder jaar (automatisch) worden gecorrigeerd voor inflatie. Op die manier kan worden voorkomen dat tabaksproducten betaalbaarder worden én dat de reële waarde van de accijnsopbrengsten voor de overheid afneemt. Een dergelijke aanpassing op basis van veranderingen in het algemene prijsniveau wordt ook aanbevolen in de richtsnoeren (*Guidelines*) voor de implementatie van artikel 6 van het WHO-Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging. Wij bepleiten dan ook dat de jaarlijkse aanpassing in verband met de wijziging van de WAP wordt vervangen door een jaarlijkse aanpassing op basis van de inflatie.

Daarnaast zijn wij een voorstander van regelmatige (bij voorkeur jaarlijkse) échte verhogingen van de accijnstarieven. Wij pleiten er hierbij voor dat de accijns op rooktabak meer wordt verhoogd dan de accijns op sigaretten (totdat de prijs van één shagje gelijk is aan de prijs van één sigaret). Concreet stellen wij voor om ieder jaar de accijns op sigaretten te verhogen met inflatie+5% en op rooktabak met inflatie+8%.

Vraag 3 van 7

Hoe beoordeelt u de termijn van drie maanden tussen de datum van publicatie en de datum van inwerkingtreding van een tariefwijziging?

Wij hebben als maatschappelijke partijen onvoldoende zicht op het aanpassingsproces om een goede inschatting te kunnen maken van de termijn die hiervoor noodzakelijk is.

Vraag 4 van 7

Hoe beoordeelt u de wijziging van de anti-voorraadvormingsbepaling en de toevoeging van sigaren?

Wij hebben in principe geen bezwaren tegen de wijziging van de anti-voorraadvormingsbepaling, die eraan bijdraagt dat de gelimiteerde termijn van twee maanden voor fabrikanten en groothandelaren om tabaksproducten met oude accijnszegels af te leveren van toepassing is op alle accijnsverhogingen.

Tegelijkertijd lost deze wijziging de problematiek rondom de voorraadvorming ons inziens niet op. Zo worden bijvoorbeeld geen (verdere) eisen gesteld aan de hoeveelheden tabak die geproduceerd mogen worden tegen het 'oude' accijnstarief in de periode voorafgaand aan de accijnsverhoging en geldt nog steeds geen limiet voor de verkoop van producten met oude accijnszegels door de detailhandel. In de consultatietekst wordt opgemerkt dat voorraadvorming tegen oude accijnstarieven in de toekomst wellicht aan banden kan worden gelegd. Wij hopen van harte dat implementatie van de genoemde TPD-bepalingen inderdaad een bijdrage kan leveren aan het oplossen van de problemen rondom voorraadvorming. Tegelijkertijd maken wij ons zorgen over de risico's in de tussenliggende periode. De Grenseffectenrapportage uit 2013 laat bijvoorbeeld zien dat een aanzienlijk gedeelte van de achterblijvende accijnsopbrengsten in dat jaar te verklaren leek door aankopen tegen het oude tarief. Graag zouden wij daarom zien dat, vooruitlopend op de implementatie van de TPD-bepalingen, aanvullende maatregelen worden getroffen om de voorraadvorming bij verhoging van de tabaksaccijns tegen te gaan. De richtsnoeren (*Guidelines*) voor de implementatie van artikel 6 van het WHO-Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging bevatten hiervoor een aantal suggesties, zoals het beperken van de hoeveelheid producten die nog mag worden geproduceerd tegen de 'oude' accijnstarieven. Ook zouden wij graag zien dat een uiterste datum wordt ingesteld tot wanneer tabaksproducten tegen de oude prijs mogen worden verkocht door de detailhandel.

Ten aanzien van de afwijking voor sigaren merken wij op dat wij ons kunnen voorstellen dat bepaalde producten een lagere omzetsnelheid hebben. Dat voor deze producten een afwijkende termijn wordt gehanteerd, vinden wij niet per definitie onacceptabel. Tegelijkertijd wijzen wij er op dat de definitie van 'sigaren' een breed productsassortiment dekt. Zo vallen bijvoorbeeld ook cigarillo's onder dit begrip, zelfs wanneer ze in typische sigarettenpakjes worden verkocht. Wij vinden dat de producten in deze categorie (sigaren) die feitelijk alternatieven voor sigaretten (en shag) zijn, daarom vergelijkbaar zouden moeten worden behandeld, ook in de accijnswetgeving.

Vraag 5 van 7

Hoe beoordeelt u de ontheffing om voor eigen gebruik in de persoonlijke sfeer uit shag, waarover accijns is betaald, en vloeitjes of filterhulzen sigaretten te vervaardigen?

Wij vinden het een goede toevoeging om te verduidelijken dat het maken van sigaretten uit rooktabak (waarover accijns is betaald) en vloeitjes of filterhulzen niet is toegestaan via machines bij tabaksverkooppunten of andere bedrijven.

Vraag 6 van 7

Hoe beoordeelt u het laten vervallen van de hoeveelheidseisen voor rooktabak bij het aanvragen van accijnszegels?

Wij hebben er geen bezwaar tegen dat geen sprake meer hoeft te zijn van een veelvoud van 2,5 gram of een aangewezen hoeveelheid. Ten aanzien van het komen te vervallen van minimum van 10 gram voor rooktabak anders dan shag, merken wij op dat het dan wel van belang is dat het gebruik van deze overige soorten rooktabak nauwlettend wordt gemonitord. Wij zijn blij dat binnenkort, met de omzetting van de Europese Tabaksproductenrichtlijn, een minimumhoeveelheid van 30 gram wordt ingevoerd voor shag. Deze maatregel draagt er onder meer aan bij dat tabak minder toegankelijk wordt voor de Nederlandse jeugd. Het is belangrijk dat de effecten van deze maatregel niet worden ondermijnd, doordat andere soorten rooktabak worden gebruikt in plaats van shagtabak. Wij vinden daarom dat ook voor deze andere soorten rooktabak een minimumhoeveelheid verplicht moet worden gesteld, indien in de toekomst blijkt dat een toename in het gebruik van deze soorten rooktabak zichtbaar is.

Vraag 7 van 7

Zijn er nog (andere) vereenvoudigingen of verduidelijkingen denkbaar en zo ja, welke?

Wij zouden graag vernemen hoe deze voorgenomen wijzigingen zich verhouden tot de ontwikkelingen ten aanzien van een (eventuele) herziening van de Europese Tabaksaccijnsrichtlijn.

DEEL 2 – ACHTERGRONDINFORMATIE OVER DE INDIENENDE PARTIJEN

Hartstichting, KWF Kankerbestrijding, Longfonds en andere partners van de Alliantie Nederland Rookvrij

Jaarlijks overlijden in Nederland ongeveer 20.000 mensen aan de gevolgen van roken en enkele duizenden aan de gevolgen van meeroken. Roken is de risicofactor die de grootste ziektelast veroorzaakt in Nederland. Tegelijkertijd beginnen er elke dag nog steeds ongeveer 100 nieuwe kinderen met dagelijks roken. Om huidige en toekomstige generaties te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van (mee)roken, hebben Hartstichting, KWF Kankerbestrijding en Longfonds, met een gezamenlijke achterban van 1,7 miljoen donateurs, de handen ineen geslagen op het gebied van tabaksontmoediging.

Sinds 2012 werken **Hartstichting**, **KWF Kankerbestrijding** en **Longfonds** samen in de Alliantie Nederland Rookvrij. Inmiddels hebben zo'n 50 organisaties uit diverse sectoren, zoals de zorg en het onderwijs, zich als partner bij de Alliantie aangesloten. De reactie op de consultatievragen wordt mede-ingediend door de volgende partners van de Alliantie Nederland Rookvrij:

Diabetes Fonds

Hersenstichting

KSYOS TeleMedisch Centrum

Nederlandse Vereniging voor Cardiologie (NVVC)

Oude Gracht Groep

Stichting Partnership Stop met Roken

SineFuma

Stichting Kennisnetwerk CVA Nederland

Stivoro

Via syl via

VOF PinK-FOX

Zorggroep Regio Oosterhout e.o. (Zorroo)

Het belang van accijnsverhogingen

De Alliantie Nederland Rookvrij zet zich in voor een samenleving waarin niemand meer (over)lijdt aan de gevolgen van roken. In het bijzonder vinden wij dat de jeugd moeten worden beschermd tegen de schadelijke gevolgen van tabaksgebruik. Het verhogen van de prijs is een belangrijk middel om te voorkomen dat kinderen beginnen met roken. Tabaksaccijnzen zijn daarom een cruciaal onderdeel van een alomvattend, effectief tabaksontmoedigingsbeleid. Ten behoeve van de volksgezondheid pleiten wij voor een jaarlijkse accijnsverhoging van inflatie+5% voor sigaretten en inflatie+8% voor shag (totdat de prijs van één shagje gelijk is aan de prijs van één sigaret). Vanwege de inelasticiteit van de vraag naar tabaksproducten, leidt een verhoging van de tabaksaccijns bovendien veelal tot een stijging van de accijnsopbrengsten voor de overheid. De maatschappelijke kosten-baten analyse over tabaksgebruik die de Universiteit Maastricht, het RIVM en het Trimbos-instituut eind mei zullen presenteren bevestigt dat het verhogen van de tabaksaccijns niet alleen de gezondheid van de bevolking ten goede komt, maar ook leidt tot financiële baten voor de Nederlandse samenleving.